

Riktlinjer för myndighetsutövning- skadligt bruk eller beroende enligt socialtjänstlagen (2025:00), SoL.

Gäller fr.o.m. 2025-07-01

Antagen av socialnämnden §140, 2025-11-18

Innehållsförteckning

Inledning	4
Riktlinjernas syfte och innehåll	4
Omfattning och ansvar	5
Utredning och hjälpbehov	5
Vårdinsatser	5
Förebyggande arbete	5
Barn- och unga	5
Samarbete	5
Ansvar för tvångsvård	5
Revidering av riktlinjer	5
Lagstiftning och regelverk	6
Socialtjänstlagen (2025:000)	6
Mål, principer och perspektiv	6
God kvalitet	6
Skäliga levnadsförhållanden	6
Vetenskap och beprövad erfarenhet	7
Barnperspektivet	7
Våld i nära relationer	7
Skyldighet att rapportera missförhållanden - Lex Sarah	8
Offentlighets- och sekretesslagen (OSL)	8
Handläggning och dokumentation	9
Handläggning – LVM	10
Beslut	10
Bifall	10
Avslag	10
Överklagan	10
Uppföljning av beslut	11
Viktiga partsbegrepp	11
Insatser för personliga behov – insatser efter behovsprövning	12
Insatser för personliga behov - insatser utan individuell behovsprövning	13
Insatslista – insatser utan individuell behovsprövning	13
Undantag från skyldigheten att dokumentera - insatser utan individuell behovsprövning	15
Förebyggande arbete	15
Brottsförebyggande arbete	15

Planering och genomförande	15
Planering insats personliga behov – utan behovsprövning.....	15
Genomförandeplan	16
Uppdrag	16
SIP – samordnad individuell plan.....	16
Uppföljning.....	16
Brottsofferstöd	17
Övrigt	17
Ej verkställda beslut.....	18
Jäv	18

Inledning

Denna riktlinje rör myndighetsutövning som fattar beslut enligt socialtjänstlagen (2025:000), SoL. Riktlinjen ska ses som en tolkning av vad socialnämnden anses vara skäliga levnadsförhållanden i Askersunds kommun. Riktlinjerna omfattar skadligt bruk eller beroende med dess tillhörande insatser i Askersunds kommun. Utgångspunkten för arbetet är relevant lagstiftning och Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd.

Socialnämnden ansvarar för handläggning av insatser till enskilda i Askersund och ska på demokratins och solidaritetens grund främja människors ekonomiska och sociala trygghet, jämställdhet och jämlikhet i levnadsvillkor och aktiva deltagande i samhällslivet. Socialtjänstens arbete ska inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupperns egna resurser, under hänsynstagande till människors ansvar för sin och andras sociala situation.

Socialtjänstens huvudsakliga uppgift inom skadligt bruk eller beroende är att erbjuda stöd och hjälp till individer med skadligt bruk och beroende, samt att förebygga och motverka sådana problem. Alla kontakter med personer som söker stöd eller råd från socialtjänsten ska bygga på respekt för människors lika värde, den enskilda människans värdighet och individens självbestämmande och integritet.

Enligt 13 kap. 10 § SoL framgår att socialnämnden ska vara en mer tillgänglig och förebyggande socialtjänst. Genom möjlighet att också kunna erbjuda insatser utan individuell behovsprövning ska socialtjänsten aktivt arbeta för att en enskild med skadligt bruk eller beroende får den hjälp och den vård som han eller hon behöver för att komma ifrån sitt beroende. Nämnden skall i samförstånd med den enskilde planera hjälpen och vården och noga bevaka att planen fullföljs. Vidare ska socialnämnden arbeta förebyggande med uppsökande och samverkande verksamhet kring skadligt bruk och dess konsekvenser. Socialtjänsten ansvarar även för att den enskilde genom möjlighet till rätt stöd och vård utifrån ett inkluderande förhållningssätt och en rättvis samhällsstruktur ges möjlighet till att delta i samhället för att komma ur skadligt bruk eller beroende.

Riktlinjernas syfte och innehåll

Syftet med denna riktlinje är att säkerställa en enhetlig och rättssäker handläggning av ärenden som rör skadligt bruk eller beroende samt fastställa vilka insatser som, efter biståndsbedömning, kan beviljas av socialnämnden i Askersunds kommun. Därtill syftar riktlinjen till att vad som utöver det som fastställs i nationella regelverk, är att bedöma som skäliga levnadsvillkor enligt Socialnämnden i Askersunds kommun. Riktlinjerna tydliggör också vilka insatser som ges utan föregående biståndsbedömning och utifrån vilka kriterier dessa villkoras.

Riktlinjerna är ett styrdokument för socialtjänstens arbete inom myndighetsutövning skadligt bruk eller beroende och ska ge stöd och vägledning i det praktiska arbetet. Riktlinjerna anger vad som är skäliga levnadsvillkor i normalfallet men ska inte tolkas som absoluta regler. I övrigt ska en individuell prövning göras

Riktlinjerna beskriver vanligt förekommande situationer och behov. Det är inte möjligt att i dessa riktlinjer beskriva alla olika sorters situationer eller behov utan riktlinjerna beskriver vanligt förekommande situationer och behov. Riktlinjen utgör ett komplement till gällande lagstiftning, föreskrifter och allmänna råd med mera. Riktlinjerna är vägledande i de fall lagar, föreskrifter och allmänna råd samt de handböcker som Socialstyrelsen publicerar lämnar ett behov av lokal vägledning. Riktlinjerna är inte en sammanfattning av de handböcker som berörs. Riktlinjer ska ange ramarna då handlingsutrymmet i en viss fråga lämnar plats för handläggaren själv att utforma detaljerna. I de fall det finns sakliga och särskilda skäl kan insats beviljas utöver det som framgår i

riktlinjerna. Vägledning för hur arbetet rent konkret ska gå till ges i de rutiner och anvisningar som verksamheten tar fram och som återfinns i verksamheten. Vägledning kan också hämtas från prejudicerande domar.

Riktlinjerna ska vara till stöd i det praktiska arbetet med tolkning av lagstiftning i den individuella behovsbedömningen. Beslut fattas enligt delegationsordning.

Socialnämndens avser att i största möjliga utsträckning erbjuda och använda sig av förebyggande insatser, insatser utan behovsprövning samt öppenvårdsinsatser.

Omfattning och ansvar

Målgruppen består av vuxna personer med skadligt bruk- eller beroendeproblematik av alkohol, narkotika eller andra beroendeframkallande medel, läkemedel, dopningsmedel eller spelberoende (avseende spel om pengar).

Skäliga levnadsförhållande vid skadligt bruk eller beroende innebär att samhället via socialtjänsten, ska tillse att personer med skadligt bruk eller beroende får tillgång till den hjälp och det stöd som de behöver för att tillgodose sina grundläggande behov och upprätthålla skäliga levnadsförhållanden såsom mat, kläder, bostad och andra nödvändiga utgifter. Detta inkluderar ekonomiskt bistånd, behandling och andra stödinsatser som är nödvändiga för att komma ur skadligt bruk eller beroende och återfå en stabil livssituation.

Utredning och hjälpbehov

Socialtjänsten ska undersöka och bedöma en individs behov av stöd och behandling

Vårdinsatser

Socialtjänsten ska erbjuda olika typer av insatser, som exempelvis psykosocial behandling, stöd till boende och arbete, samt anordna insatser med hälso- och sjukvården.

Förebyggande arbete

Socialtjänsten ska arbeta för att minska riskerna för att personer ska utveckla skadligt bruk eller beroende, till exempel genom uppsökande arbete och information.

Barn- och unga

Socialtjänsten har ett särskilt ansvar för att skydda barn och unga som lever i en familj där det förekommer skadligt bruk eller beroende, och att erbjuda stöd och hjälp till dem.

Samarbete

Socialtjänsten samarbetar med hälso- och sjukvården, andra myndigheter och icke- statliga organisationer för att ge bästa möjliga stöd till individer med skadligt bruk eller beroende.

Ansvar för tvångsvård

I vissa fall, om den enskilde inte kan eller vill ta emot frivillig vård, kan tvångsvård bli aktuellt.

Revidering av riktlinjer

Riktlinjerna gäller från och med den 1 juli 2025 och är giltiga tills vidare. Översyn ska ske minst en gång per mandatperiod.

Lagstiftning och regelverk

De lagar som främst reglerar verksamheten är:

- Socialtjänstlagen (2025:000)
- Lag om vård av missbrukare i vissa fall (1988:870), LVM.
- Kommunallagen, KL.
- Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL
- Socialtjänstförordningen (2001:937), SoF
- Förvaltningslagen (1986:223), FL
- Föräldrabalken (1949:381), FB
- Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter, Barnkonventionen

Andra lagar som finns inom socialtjänstens verksamhetsområden och som påverkar verksamheten är Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (1993:387), LSS, lag med särskilda bestämmelser om unga (1990:52), LVU. Hälso- och sjukvårdslagen, HSL, Socialförsäkringsbalken (2010:110), SFB, Äktenskapsbalken, ÄktB, Sambolagen (2003:376)

Verksamheten regleras även genom kommunens övriga riktlinjer och styrdokument.

Socialtjänstlagen (2025:000)

Mål, principer och perspektiv

Socialtjänstens mål och lagens intention regleras i portalparagrafen 2 kap. 1 § SoL. Målet är att den enskilde ska kunna leva ett självständigt liv. Inriktningen för arbetet ska vara att frigöra och utveckla individens egna resurser. Varje människa har själv ansvar för sitt liv och socialtjänsten ska inte ta över den enskildes ansvar. Frivillighet och självbestämmande ska vara vägledande i kontakten med den enskilde.

Socialtjänstens verksamhet ska präglas av helhetssyn och kontinuitet. Detta innebär bland annat att den enskildes sociala situation och de problem som personen upplever ska ses i förhållande till hela den sociala miljön. Hänsyn ska tas till hela den enskildes situation när det gäller arbete, bostad och fritidsaktiviteter. Socialtjänsten ska sträva efter att finna en samlad lösning på de sociala svårigheterna i den enskildes situation.

God kvalitet

Socialtjänstens insatser ska enligt 5 kap. 1 § SoL, vara av god kvalitet. Kvalitet innebär att en verksamhet uppfyller de krav och mål som gäller för verksamheten i enlighet med de lagar och andra föreskrifter som styr verksamheten. Socialstyrelsen ger exempel på vad som menas med god kvalitet:

- Att den enskilde anser sig bli bemött med respekt.
- Att den enskilde får tillräcklig information så att den kan tillvara ta på sina rättigheter och att verksamheten bedrivs så att den enskildes rättssäkerhet garanteras.
- Att insatserna utformas efter den enskildes behov och så långt det är möjligt i samråd med den enskilde.
- Att insatserna utformas så att de inriktas på att frigöra och utveckla den enskildes resurser.
- Att barnperspektivet särskilt beaktas i verksamheten.

Skäliga levnadsförhållanden

Den enskilde ska genom insatsen/insatserna tillförsäkras skäliga levnadsförhållanden. Enligt prop. 2024/25:89 syftar begreppet levnadsförhållanden på ”sådana förhållanden som är viktiga för den

enskildes sammantagna livssituation. Därmed tydliggörs vikten av att insatserna ges utifrån individuella behov och inte utifrån uppfattningar om generella behov hos personer i olika grupper". (Prop. 2024/25:89 sid.316)

Enligt prop. 2024/25:89 "bör insatser för personliga behov syfta till att den enskilde ska uppnå skäliga levnadsförhållanden. Vad som är skäliga levnadsförhållanden måste avgöras i varje enskilt fall utifrån den enskildes individuella behov och situation. Vid bedömningen av vilken insats som kan komma i fråga ska socialnämnden även fortsättningsvis väga samman olika omständigheter såsom den önskade insatsens lämplighet som sådan, kostnaderna för den önskade insatsen i jämförelse med andra insatser samt den enskildes önskemål (prop. 2000/01:80 s. 90." (Prop. 2024/25:89 sid. 317)

I prop. 2024/25:89 framförs att den rättspraxis som har utvecklats genom åren och allmänna råd från Socialstyrelsen ska fortsatt vara till ledning vid bedömning av insatser även om terminologin ändras till skäliga levnadsförhållanden i socialtjänstlagen 2025:000. Vid bedömning av vad som anses vara skäliga levnadsförhållanden ska handläggare använda sig utav rättspraxis, denna riktlinje samt gemensamma samråd för att göra sin bedömning.

Vetenskap och beprövad erfarenhet

De som behöver samhällets insatser ska erbjudas hjälp som bygger på bästa tillgängliga kunskap. Målet är att de insatser som ges ska vara till nytta och aldrig till skada för den enskilde. Evidensbaserad praktik (EBP) innebär att den professionelle väger samman sin expertis med bästa tillgängliga kunskap, den enskildes situation, erfarenheter och önskemål vid beslut om insatser. Den enskildes inflytande väger alltså tungt.

Barnperspektivet

Socialtjänsten ska särskilt uppmärksamma och beakta barnens situation i familjer där det förekommer skadligt bruk och beroende. I varje ärende som rör familjer med barn ska barnens intresse dokumenteras och beaktas. Det är viktigt att i samarbete med föräldrarna uppmärksamma barnens behov och situation med tydlig koppling till situationen.

Våld i nära relationer

Personer som är utsatta för våld i nära relation finns inom alla socialtjänstens områden. Begreppet "närstående" är enligt Socialstyrelsens definition könsneutralt och syftar på varje person som den våldsutsatta bedöms ha en nära och förtroendefull relation till. Det kan handla om såväl makar, sambor, pojk- eller flickvänner, som föräldrar, syskon, barn eller andra släktingar. Det kan även gälla andra personer som den våldsutsatta har eller haft en nära och förtroendefull relation till. Bedömningen om vem som kan betraktas som närstående ska göras utifrån familje- och levnadsförhållanden i det enskilda fallet. Det är också viktigt att beakta att våld kan förekomma i både heterosexuella och samkönade relationer och att såväl kvinnor som män kan vara utsatta respektive förövare. Våldet kan ta sig många uttryck: fysiskt, psykiskt, sexuellt, ekonomiskt, materiellt eller i form av försummelse (det sistnämnda gäller särskilt äldre personer och personer med funktionsnedsättning).

Socialnämndens ansvar för våldsutsatta personer stadgas framför allt i 13 kap. 1 § och 18 kap. 6 § SoL. Där anges bland annat att nämnden ansvarar för att den som utsatts för brott och dennes närstående får stöd och hjälp. Kvinnor och barn som utsatts för våld, eller barn som upplevt våld mellan närstående, ska särskilt beaktas. Det är även viktigt att uppmärksamma våldsutövare, för att

informera om och lotsa vidare till insatser för att våldet ska upphöra.

Alla socialsekreterare måste ha grundläggande kunskaper för att våga fråga om och upptäcka våld i nära relation. Om socialsekreterare/handläggare i ett skadligt bruk eller beroende ärende får kännedom om att en person är våldsutsatt ska socialsekreterare/handläggare med ansvar för att utreda våld i nära relation kopplas in. FREDAs kortfrågor ska tillämpas i dessa ärenden. Frågorna ska ställas enskilt med varje part. Om nämnden får kännedom om att ett barn antingen själv utsatts för våld eller andra övergrepp, eller har upplevt att någon närstående har blivit det, ska en utredning av barnets behov av stöd och hjälp inledas utan dröjsmål. Detta innebär att om nämnden får kännedom om att en vuxen som utsätts för våld har barn/bor tillsammans med barn, ska informationen **omgående** överlämnas till barn- och familjeenheten.

I arbetet med skadligt bruk och beroende är det viktigt att uppmärksamma det behov av hjälp som kan finnas i hushållet i samband med våld i nära relationer och i samband med hedersrelaterat våld.

Starkare fokus på ett förebyggande perspektiv.

Socialtjänsten har också ett ökat fokus på tillgänglighet, där fler insatser kan komma att ges utan bistånd. Det ska vara enkelt att komma i kontakt med och få tidigt stöd från socialtjänsten. Rådgivande och vägledande samtal och stöd via strukturerad gruppverksamhet via öppenvård ska erbjudas till dem som har sådant behov. Stödet ska ges när behovet uppstår och inte behöva föregås av utredning.

En viktig del inom det förebyggande och tidiga arbetet är att socialtjänsten är synlig och lättillgänglig, att Askersunds medborgare ser socialtjänsten på sina arenor. Det ökar förutsättningen för att målgruppen får ökat förtroende för socialtjänsten och därmed vågar söka stöd från socialtjänsten. Socialtjänsten ska arbeta samverkande och förebyggande på individ- och gruppnivå för att möta upp medborgarnas behov, samt förebygga brottslighet och annat socialt normbrytande beteende.

Målgruppens behov och önskemål ska tas tillvara vid planering av insatser. Insatser ska anpassas efter individens förutsättningar och möjligheter att ta till sig insatsen. Insatser som erbjuds ska vara av god kvalitet och uppföljning ska ske kontinuerligt i syfte att säkerställa avsedd effekt.

Skyldighet att rapportera missförhållanden - Lex Sarah

Lex Sarah är en del av det systematiska kvalitetsarbetet. Syftet med Lex Sarah är att verksamheten ska utvecklas och missförhållanden förebyggas samt, om de ändå uppstår, rättas till. Målet är att den enskilde får insatser av god kvalitet och skyddas från missförhållanden.

Var och en som fullgör uppgifter inom socialtjänsten ska medverka till att den verksamhet som bedrivs och de insatser som genomförs är av god kvalitet. Enligt bestämmelserna om Lex Sarah ska anställda med flera genast rapportera missförhållanden eller påtaglig risk för missförhållanden till den som bedriver verksamheten. Rapporteringsskyldigheten omfattar även den som kan komma i fråga för insatser.

Offentlighets- och sekretesslagen (OSL)

Bestämmelser om sekretess inom socialtjänsten finns i offentlighets- och sekretesslagen. Sekretess gäller inom socialtjänsten för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men (1 kap. 26 §

OSL). Undantag från sekretessen kan göras när det finns ett samtycke från den enskilde eller om det finns reglerat i lag. Inför utlämnande av sekretessbelagda uppgifter ska en sekretessprövning alltid göras.

Handläggning och dokumentation

Handläggning och dokumentation regleras i socialtjänstlagen (SoL) och förvaltningslagen (FL). Vid all handläggning ska stor vikt läggas vid den enskildes rätt till delaktighet, inflytande och självbestämmande.

Handläggning av ärenden som rör vuxna samt genomförande av beslut om insatser ska dokumenteras. Dokumentationen ska utvisa beslut och åtgärder som vidtas i ärendet samt faktiska omständigheter och händelser av betydelse samt präglas av saklighet och objektivitet.

Den enskilde kan ansöka om insatser muntligen eller skriftligen. Rätten till insatsen utreds av enhet myndighet vuxen. I samband med att insatsen beviljas upprättas en insats med tillhörande vårdplan eller genomförandeplan ur vilken tydliga målsättningar och beskrivning av insatsen ska framgå. Målen ska kunna följas upp och/eller revideras. Verkställande enhet upprättar en genomförandeplan med beskrivning hur målen från vårdplanen ska uppnås. När målen är uppnådda ska aktuella insatser avslutas.

Det finns inget formkrav på inkomna uppgifter eller information. En ansökan/anmälan kan lämnas skriftligen eller muntligen av den enskilde eller den person som misstänker att någon är i behov av skydd eller stöd från socialnämnden. Under kontorstid fram till kl 16.30 föreligger beredskap att ta emot anmälningar och ansökningar. Hänvisning till socialjour ges efter arbetstidens slut. Hänvisning kan ej ske efter att socialtjänsten påbörjat arbete i ärendet.

En orosanmälan som inkommit ska följas av en skyddsbedömning, detta för att säkerställa om en vuxen person är i behov av omedelbart skydd eller stöd. Socialtjänsten ska inom 24 timmar göra en bedömning för att se om det krävs omedelbara åtgärder för att skydda personen. Skyddsbedömningen ska ta hänsyn till eventuella risker i situationen. Skyddsbedömningen är särskilt viktiga för personer mellan 18–21 år då de kan vara mer sårbara och i behov av skydd eller stöd.

Varje inkommen information granskas för bedömning. Till exempel om socialtjänsten är rätt instans eller om uppgifterna som lämnats är uppenbart felaktiga. Beslut att inleda eller inte inleda utredning sker därefter. När kontakt med socialtjänsten inte föranleder omedelbar åtgärd vad gäller skyddet eller att utredning inleds, ska individen i första hand erbjudas stöd genom insatser som inte kräver individuell behovsprövning enligt 11 kap. 5 § nya SoL. Dessa insatser kan snabbt tillgodose den enskildes stödbehov i ett tidigt skede, utan att utgöra ett formellt ärende.

Vid avvägningar rörande fortsatt kontakt och stöd så ska insatser utan individuell behovsprövning alltid prioriteras och rekommenderas.

Vem som har rätt att besluta i ärendet återges i delegationsordningen.

Huvudregeln är att uppgift om uppgiftslämnarens identitet inte får hemlighållas för den person som berörs av dem. Genom en bestämmelse i OSL ges möjlighet till anonymitetsskydd inom socialtjänsten för anmälan eller annan utsaga av enskild under vissa förutsättningar. Sekretessskyddet gäller endast för enskilda personer och inte för anmälningsskyldiga.

Sammantaget utgör följande grund för myndighetsutövningens ansvarsområde

- Gällande lagstiftning
- Socialstyrelsens handbok ”Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten”

Handlägningsprocessen ser ut enligt följande:

Alla insatser enligt SoL är frivilliga och ska tillförsäkra skäliga levnadsförhållanden, det är den yttersta garantin och skyddet för kommuninvånarna. Underlag till utredning om insatser enligt SoL inhämtas genom samtal med den enskilde. Vid behov, och efter samtycke från den enskilde kan även underlag till utredningen inhämtas från andra, exempelvis personer i den enskildes närhet eller andra professioner både internt och externt. Vid LVM utredningar behövs ej samtycke från den enskilde för att inhämta uppgifter från andra.

Handläggning - LVM

För vägledning utifrån handläggning som rör ärenden enligt LVM återfinns det i separat handling, såsom Handboken LVM samt enhetens gällande rutiner och checklista utifrån handläggning LVM.

Beslut

Bifall

Beslut om vilken insats som ska tillgodose behovet sker alltid utifrån den enskildes sammantagna situation och mål. Av beslutet ska det framgå vad den enskilde ska få för insats/insatser.

Av beslutet ska det tydligt framgå vad som har beslutats samt enligt vilket lagrum beslutet är fattat, det ska innehålla en beslutsmotivering för att den enskilde bättre ska kunna förstå varför ett visst beslut är fattat. Ett återkallelseförbehåll ska alltid finnas med i beslutet och hänvisning till 14 kap 9§ SoL där det står angivet att socialnämnden får ändra ett beslut om en insats som gäller tills vidare till den enskildes nackdel om förhållandena för den enskilde har förändrats väsentligt. I 37 § andra stycket förvaltningslagen (2017:900) finns ytterligare bestämmelser om när beslut får ändras. Utredningen tillsammans med beslut ska i sin helhet alltid kommuniceras med den enskilde/företrädare om det inte föreligger särskilda skäl.

Den enskilde underrättas skriftligt om beslutet efter menprövning, oavsett om den enskilde begär det eller inte.

Avslag

Ett avslag på en ansökan om insats ska alltid motiveras. Om skäl till avslag är att behov kan tillgodoses på annat sätt ska det framgå vad annat sätt innebär. Vid avslag ska det framgå var och när den enskilde kan överklaga beslutet. Besvärshänvisning bifogas alltid. En ansökan kan inte avvisas eller avslås med motiveringen att kommunens riktlinjer inte innehåller den sökta insatsen.

Socialnämnden får ändra ett gynnande beslut i de situationer som följer av 37 § FL.

Överklagan

Den enskilde ska alltid underrättas om sin rätt att överklaga ett beslut. Beslutet ska överklagas skriftligen och inges till nämnden. Handläggande socialsekreterare ska vara den enskilde behjälplig

med detta om den enskilde behöver eller önskar. Beslut om att inleda utredning kan dock ej överklagas.

Enligt 38 § FL ska en myndighet ändra ett beslut som den har meddelat som första instans om;

1. den anser att beslutet är uppenbart felaktigt i något väsentligt hänseende på grund av att det har tillkommit nya omständigheter eller av någon annan anledning, och om
2. beslutet kan ändras snabbt och enkelt utan att det blir till nackdel för någon enskild part.

Myndighetsutövningen prövar om överklagandet inkommit i rätt tid och tar därefter ställning till de uppgifter som överklagan innehåller. Överklagandet ska komma in till myndighetsutövningen inom tre veckor från den dag den enskilde fick del av beslutet. Om överklagande inkommer för sent ska det avvisas genom ett överklagningsbart beslut.

Om överklagan inte har tillförts någon ny information som bedöms förändra beslutet skickar handläggaren skyndsamt överklagan, utredning och handläggarens yttrande till Förvaltningsrätten för handläggning. Om överklagan har tillförts ny information som ändrar bedömningen gör handläggaren en omprövning och fattar nytt beslut. Därefter skickar handläggaren det nya beslutet, ursprungliga beslutet, överklagan och handläggarens yttrande till överinstansen för handläggning.

Uppföljning av beslut

Myndighetsutövningen har ansvar för att följa upp hur beviljade insatser utförs – att insatserna tillgodoser den enskildes behov av stöd, att verkställigheten sker i enlighet med beslutet och med hänsyn till den enskildes medinflytande samt är av god kvalitet. Viktiga underlag vid uppföljningen är det tidigare beslutet, utförarens journalanteckningar, vårdplan- och genomförandeplanen.

Viktiga partsbegrepp

God man

God man är till för personer som på grund av sitt hälsotillstånd behöver stöd och hjälp med att ta hand om sin ekonomi eller hjälp med rättsliga frågor. En god man kan utses att företräda en viss person som på grund av sjukdom, psykisk störning, försvagat hälsotillstånd eller liknande förhållande, behöver hjälp med att bevaka sin rätt, förvalta sin egendom eller sörja för sin person utan att dennes rättshandlingsförmåga begränsas. Det innebär att en god man endast är hjälpende hand och hela tiden är beroende av att höra med sin huvudman vad denne vill.

Förvaltare

Förvaltare utses av tingsrätten för den som på grund av sjukdom, psykisk störning- dvs ett kliniskt signifikant syndrom som kan orsaka lidande och nedsatt funktionsförmåga, eller försvagat hälsotillstånd, inte kan vårda sig själv eller sin egendom och det inte är tillräckligt med hjälp från god man. Den enskildes rättshandlingsförmåga kan begränsas beroende på förvaltarens uppdrag. Förvaltare kan i dessa fall besluta på den enskildes vägnar utan att ha samtycke.

Anhörigbehörighet

Anhörig får, utan fullmakt, företräda en familjemedlem som är över 18 år. Anhörigbehörigheten inbegriper vanliga åtgärder som gäller den dagliga livsföringen. Anhörigbehörigheten gäller när den enskilde saknar beslutsförmåga, det vill säga att kunna förstå relevant information, överväga sina alternativ och fatta ett beslut baserat på dessa överväganden. Det är den anhörige som ska bedöma om den enskilde saknar beslutsförmåga. Anhörigbehörigheten gäller inte i frågor som redan sköts av god man, förvaltare eller framtidsfullmaktshavare.

Ombud

Sökanden får företrädas av ett ombud med stöd av en skriftlig fullmakt alternativ muntlig fullmakt som lämnas vid ett hembesök eller på besök hos förvaltningen. En person med nedsatt beslutsförmåga kan inte företrädas av någon annan med stöd av en fullmakt eftersom en fullmakt inte är giltig när den utfärdats av någon med nedsatt beslutsförmåga. Vidare anses en fullmakt som ställts ut innan den enskilde drabbades av nedsatt beslutsförmåga inte längre giltig när den enskilde lider av bristande rättshandlingsförmåga och inte har kapacitet att återkalla fullmakten.

Insatser för personliga behov – insatser efter behovsprövning

Beslut om insatser för personliga behov som fattats med stöd av 11 kap. 1 § i förslaget till ny socialtjänstlag utgör myndighetsutövning. Det ställer krav på att den formella handläggningen för dessa ärenden ska stämma överens med bestämmelserna i nya socialtjänstlagen och förvaltningslagen (2017:900), FL. Det innebär bland annat att beslut som fattas med stöd av den förslagna bestämmelsen, oavsett om det är ett bifalls- eller avslagsbeslut, ska föregås av en ansökan och utredning som innehåller en individuell behovsprövning.

Möjligheten att tillhandahålla insatser utan individuell behovsprövning innebär inte någon inskränkning i den enskildes rätt till behovsprövade insatser eller socialnämnden skyldigheter att utreda och pröva sådana ansökningar. Den enskilde har alltid rätt till att få en ansökan om insats prövad, även om ansökan avser en insats som socialnämnden tillhandahåller utan individuell behovsbedömning.

Insatser som beskrivs i denna riktlinje kan ges till enskilda personer som önskar stöd i att uppnå och/eller bibehålla nykterhet/drogfrihet samt upphöra med spel om pengar. Vid skadligt bruk och beroende som rör läkemedel som är förskrivna av läkare ska den enskilde i första hand hänvisas till förskrivande läkare för stöd med nedtrappning. Om den enskilde är arbetstagare hänvisas den enskilde i första hand till arbetsgivaren för rehabiliterande åtgärder. Målet med samtliga insatser inom området är att den enskilde ska uppnå och bibehålla nykterhet/drogfrihet eller upphöra med spel om pengar.

Insatslista - insatser med individuell behovsprövning

Nedanstående insatser ges med individuell behovsprövning inom myndighetsutövning skadligt bruk eller beroende:

- **Insats: Placering i skyddat boende**

Med skyddat boende avses en boendeinsats till den som behöver stöd och skydd till följd av hot, våld eller andra övergrepp

- **Insats: Kontaktperson och kontaktfamilj**

Personer med omfattande psykisk ohälsa, skadligt bruk eller beroende kan beviljas kontaktperson för att bryta en svår social isolering. Insatsen ska vara tidsbestämd och är inte kompenserande utan syftar till att den enskilde ska få stöd att bryta en svår social isolering till följd av psykisk ohälsa och/eller skadligt bruk/beroende. För att insatsen ska vara aktuell ska den enskilde helt sakna socialt nätverk samt sociala sammanhang.

- **Insats: Vård- och omsorgsboende**

Plats på vård- och omsorgsboende kan beviljas tills vidare om insatser i hemmet inte bedöms tillräckliga. Personer med mycket omfattande missbruk eller beroende och som därutöver har fysisk

psykisk eller kognitiv funktionsnedsättning vilket kräver omvårdnad dygnet runt kan vara aktuella för insatsen. Bostadslöshet är inte ett kriterium för att beviljas plats på vård- och omsorgsboende.

- **Insats: Stödboende**

9 kap. 3 § SoL

Med stödboende avses en verksamhet inom socialtjänsten som tar emot enskilda i åldern 16-20 år i ett eget boende med individanpassat stöd. Om en sådan verksamhet drivs av ett privaträttsligt organ eller en fysisk person, krävs dessutom att verksamheten bedrivs yrkesmässigt.

Insatser för vuxna över 20 år får därför inte benämnas stödboende utan i stället boende med stöd.

- **Insats: Extern placering (HVB/institution/familjehem)**

Boende på behandlingshem/institution/familjehem i syfte att uppnå förändring under ordnade former med tydlig struktur, där behovet inte kan tillgodoses på hemmaplan. För att dessa ska vara aktuella behöver individen ha behov av personal för vägledning, behandling och motivering dygnet runt. Gällande familjehem beviljas detta restriktivt då utgångspunkten är att vuxna personers behov bör kunna tillgodoses under andra former. Andra möjligheter till behandling ska vara helt uttömda och det ska vara utrett att stödbehovet inte kan tillgodoses i kommunens egen regi. Val av utförare sker enligt upphandlat ramavtal.

Utöver ovanstående ska det beaktas att köp av insats hos extern utförare ska ske i undantagsfall då ett av socialnämndens huvuduppdrag är att tillgodose invånares behov inom kommunens gränser

- **Insats: Individuellt stöd och behandling vid skadligt bruk och beroende inom intern verksamhet**

Stöd till individer som ej kan delta i gruppbehandling och har ett pågående skadligt bruk och beroende, alternativt är i behov av återfallsprevention för att inte falla tillbaka i skadligt bruk och beroende. Stödet ges individuellt. Planeringen sammanfattas i ett uppdrag som ska innehålla tydliga mål. Målen i uppdraget utformas tillsammans med den enskilde. Öppenvårdens personal utgår från målen i uppdraget när den utformar en genomförandeplan och utför samtalsbehandlingen. Beroende på aktuellt behov kan behandlingen både syfta till att uppnå nykterhet/drogfrihet/avstå från spel om pengar men även till att bibehålla en förändring. Inom insatsen kan genomförande av alkometertest/drogtester ingå för att exempelvis kontrollera drogpåverkan eller att bibehålla motivation till fortsatt nykterhet/drogfrihet.

- **Insats: Gruppbehandling vid skadligt bruk och beroende inom intern verksamhet**

Behandlande stöd planeras individuellt utifrån individen efter aktuell behovsbedömning. Planeringen sammanfattas i ett uppdrag som ska innehålla tydliga mål för insatsen och skickas sedan till utförare av insatsen. Målen/målet för insatsen formuleras tillsammans med den enskilde. Utförare av insatsen upprättar en genomförandeplan med aktiviteter för insatsen där det framgår hur insatsen utformas för att målen för insatsen skall uppnås. Beroende på aktuellt behov kan behandlingen både syfta till att uppnå nykterhet/drogfrihet/avstå från spel om pengar men även till att bibehålla en förändring. Inom insatsen kan genomförande av alkometertest/drogtester ingå för att exempelvis kontrollera drogpåverkan eller att bibehålla motivation till fortsatt nykterhet/drogfrihet.

- **Insats: Gruppbehandling vid skadligt bruk och beroende inom extern**

verksamhet

När insatsen ej kan ges inom ramen för den interna verksamheten så kan externa alternativ övervägas. Behandlande stöd planeras individuellt utifrån individen efter aktuell behovsbedömning. Planeringen sammanfattas i ett uppdrag som ska innehålla tydliga mål för insatsen och skickas sedan till utförare av insatsen. Målen/målet för insatsen formuleras tillsammans med den enskilde. Utförare av insatsen upprättar en genomförandeplan med aktiviteter för insatsen där det framgår hur insatsen utformas för att målen för insatsen skall uppnås. Beroende på aktuellt behov kan behandlingen både syfta till att uppnå nykterhet/drogfrihet/avstå från spel om pengar men även till att bibehålla en förändring. Inom insatsen kan genomförande av alkometertest/drogtester ingå för att exempelvis kontrollera drogpåverkan eller att bibehålla motivation till fortsatt nykterhet/drogfrihet.

- **Insats: Bostadssocialt kontrakt**

Se separat riktlinje: "Socialt boende"

- **Insats: Previct**

Alkometertest/drogkontroll beviljad som en egen insats.

Insatser för personliga behov - insatser utan individuell behovsprövning

Enligt 11 kap 5§ SoL får Socialnämnden erbjuda insatser utan individuell behovsprövning. De insatser för personliga behov som får tillhandahållas utan individuell behovsprövning kan vara såväl allmänt inriktade insatser - som är öppna för alla - som individuellt inriktade insatser - som är anpassade efter den enskildes behov. Det handlar framför allt om informerande, rådgivande och stödjande verksamheter som är öppna för alla eller en avgränsad målgrupp, men även om träffpunkter för olika målgrupper, familje- och alkoholrådgivning och enklare former av stödsamtal för personer som är utsatta för våld i nära relationer eller hedersrelaterat våld.

De som utför insatsen är också skyldiga att informera den enskilde om att denne kan få sina behov prövade (via myndighetskontoret).

Insatslista - insatser utan individuell behovsprövning

Nedanstående insatser ges utan individuell behovsprövning inom myndighetsutövning skadligt bruk eller beroende:

- **Insats: Rådgivning/Information**

Målgrupp: Vuxna över 18 år

Villkor: Kommuninvånare som är folkbokförda i Askersunds kommun

Dokumentation

För rådgivning finns ingen skyldighet att dokumentera uppgifter som enskilds personliga förhållanden.

- **Insats: Individuellt stöd och behandling vid skadligt bruk och beroende inom intern verksamhet**

Målgrupp: Vuxna över 18 år som befinner sig i skadligt bruk eller beroende och är folkbokförda i Askersunds Kommun

Villkor:

- Vid alkoholberoende om personen ej har barn under 18.
- Stödet får pågå max 6 månader. Därefter annan insats/aktör.
- Personen måste samtycka till att ASI grund och därefter ASI uppföljning görs av Öppenvården
- Personen måste alltid samtycka till att AUDIT/DUDIT görs vid de ärenden där behandlare inom Öppenvården bedömer det som nödvändigt.
- Vid pågående beroende/skadligt bruk. Eller vid stor risk för återfall. För att bibehålla skälig levnadsstandard.

Dokumentation

Insatsen omfattas av dokumentationskrav enligt 14 kap 3§ Socialtjänstlagen (2025:400). Insatsen ska dokumenteras i verksamhetssystem genom att utförare skapar eget uppdrag. Genomförandeplan ska göras

Undantag från skyldigheten att dokumentera - insatser utan individuell behovsprövning

Enligt 14 kap 4§ SoL gäller inte skyldigheten att dokumentera uppgifter om den enskildes personliga förhållanden vid rådgivning. Socialnämnden får, om det finns särskilda skäl, besluta att uppgifter som kan röja den enskildes identitet inte ska dokumenteras vid genomförande av en insats utan individuell behovsprövning enligt 11 kap 5 § SoL. Undantag för dokumentation gäller följande insatser;

Generell bestämmelse: Samtliga insatser som ges inom enheten utifrån personliga behov enligt 11 kap 5§ SoL får socialnämnden med stöd av 14 kap 5 § SoL besluta om att uppgifter som kan röja den enskildes identitet inte ska dokumenteras vid genomförande av insats.

Risk- och konsekvensanalys utifrån undantag från dokumentationsskyldigheten

Enligt socialtjänstlagen 2025:400 2 kap 4 § ska socialtjänsten arbeta förebyggande och vara lättillgänglig. Om dokumentationen av den enskildes personuppgifter blir hindrande för att personen ska vilja delta i insatsen så är insatsen inte längre ändamålsenlig enligt socialtjänstens inriktning. De insatser som beslutas om att undantas från dokumentationskravet kräver att deltagare får möjlighet att delta i insatserna anonymt. Detta för att undanröja eventuella hinder för den enskilde att vilja delta i insatserna och tillgodogöra sig rätt stöd. Statistik över deltagandet i insatserna kommer att följas upp anonymiserat.

- **Insats: Mötesplats SoL-Kraft**

Målgrupp: Vuxna över 18 år

Villkor: Kommuninvånare som är folkbokförda i Askersunds kommun

Dokumentation

Undantas dokumentationskravet enligt 14 kap. 5 § SoL (2025:400). Dock ska dokumentation göras på gruppnivå avseende antalet deltagare, ålder och kön liksom anonymiserad uppgift om deltagares mående och sociala situation när insatsen inleddes respektive avslutades.

- **Insats:** Individuellt stöd och behandling vid skadligt bruk och beroende inom intern verksamhet

Målgrupp: Brottsoffer eller våldsutsatta och deras anhöriga.

Villkor: Kommuninvånare som är folkbokförda i Askersunds kommun

Dokumentation

Undantas dokumentationskravet enligt 14 kap. 5 § SoL (2025:400). Dock ska dokumentation göras på gruppnivå avseende antalet deltagare, ålder och kön liksom anonymiserad uppgift om deltagares mående och sociala situation när insatsen inleddes respektive avslutades.

- **Insats:** Stödsamtal - våldsutsatt i våld i nära relation

Målgrupp: Vuxna över 18 år.

Villkor: Personer som är utsatta för våld i nära relation och är folkbokförda i Askersunds Kommun. Stödet ges riktat mot den våldsutsatta.

Dokumentation

Undantas dokumentationskravet enligt 14 kap. 5 § SoL (2025:400). Dock ska dokumentation göras på gruppnivå avseende antalet deltagare, ålder och kön liksom anonymiserad uppgift om deltagares mående och sociala situation när insatsen inleddes respektive avslutades.

- **Insats:** Stödsamtal - utövare av våld i nära relation

Målgrupp: Vuxna över 18 år.

Villkor: Personer som utövar våld i nära relation och är folkbokförda i Askersunds Kommun. Stödet ges riktat mot våldsutövaren.

Dokumentation

Undantas dokumentationskravet enligt 14 kap. 5 § SoL (2025:400). Dock ska dokumentation göras på gruppnivå avseende antalet deltagare, ålder och kön liksom anonymiserad uppgift om deltagares mående och sociala situation när insatsen inleddes respektive avslutades.

- **Insats:** Stödsamtal - suicidprevention

Målgrupp: Vuxna över 18 år.

Villkor: Personer som är folkbokförda i Askersunds Kommun där misstanke om risk för suicid finns. (separat scanning görs)

Dokumentation

Undantas dokumentationskravet enligt 14 kap. 5 § SoL (2025:400). Dock ska dokumentation göras på gruppnivå avseende antalet deltagare, ålder och kön liksom anonymiserad uppgift om deltagares mående och sociala situation när insatsen inleddes respektive avslutades.

- **Insats:** Provtagning

Målgrupp: Vuxna över 18 år

Villkor: Kommuninvånare som är folkbokförda i Askersunds kommun. Starka indicier på att nyttjade av droger förekommit, samtycke behövs.

Dokumentation

Undantas dokumentationskravet enligt 14 kap. 5 § SoL (2025:400). Dock ska dokumentation göras på gruppnivå avseende antalet deltagare, ålder och kön liksom anonymiserad uppgift om deltagares mående och sociala situation när insatsen inleddes respektive avslutades.

- **Insats: Seniorkraft**

Målgrupp: Vuxna över 65 år

Villkor: Kommuninvånare som är folkbokförda i Askersunds kommun

Dokumentation

Undantas dokumentationskravet enligt 14 kap. 5 § SoL (2025:400). Dock ska dokumentation göras på gruppnivå avseende antalet deltagare, ålder och kön liksom anonymiserad uppgift om deltagares mående och sociala situation när insatsen inleddes respektive avslutades.

De insatser som rör hälsoenkät och hälsokoll omfattas av hälso- och sjukvårdslagen (HSL), och dokumenteras enligt gällande riktlinjer för hälso- och sjukvård.

Förebyggande arbete

Socialtjänsten ska arbeta förebyggande och vara en integrerad del av socialtjänstens verksamhet. Förebyggande arbete kräver långsiktiga och samordnade åtgärder samt en långsiktig planering av kommunens insatser. Målet är att ett proaktivt arbetssätt ska genomsyra hela socialtjänstens verksamhetsområde och på samtliga nivåer, det vill säga samhälls-, grupp- och individnivå. Det praktiska förebyggande arbetet kan bedrivas på olika sätt och ska vara en dynamisk, prioriterad och återkommande fråga för socialnämnden.

Det förebyggande arbetet ska ha fokus på: Risk och skyddsfaktorer, social problematik, psykisk ohälsa, alkohol och droger, våld, kriminalitet, utanförskap samt annat socialt normbrytande beteende.

Brottsförebyggande arbete

Socialnämnden ska enligt 6 kap 8§ SoL arbeta för att förebygga och motverka brottslighet bland barn och unga. Socialnämnden ska agera proaktivt och ta egna initiativ för att förebygga och motverka brottslighet bland barn och unga. Insatser behöver sättas in i ett tidigt skede och särskilda brottsförebyggande och återfallsförebyggande insatser behöver användas. Det är väsentligt att de insatser som ges är i enhetlighet med bästa tillgängliga kunskap enligt de kunskapsstöd som finns.

Planering och genomförande

Planering insats personliga behov - utan behovsprövning

Interna insatser som genomförs utan behovsprövning, omfattas av dokumentationsskyldigheten samt att insatsen ska planeras enligt följande;

- Kartläggning av behov:

Utförare genomför en mindre kartläggning för att identifiera individens behov och risker.

- Utformning av insatser:

Utifrån kartläggningen utformas insatsen som är anpassad till de identifierade behoven och ett tydligt mål med insatsen ska framgå.

- Uppföljning och utvärdering:

Insatser ska följas upp och utvärderas för att säkerställa önskad effekt.

Uppdrag

Vid insatser för personliga behov ska insatsens mål formuleras i ett uppdrag till den som ska utföra insatsen. Uppdraget ska ha sin utgångspunkt i de centrala behov som beskrivits i beslutsunderlaget. Uppdragets mål ska vara konkreta, mätbara och uppföljningsbara - och peka på den önskade förändringen

Genomförandeplan

Hur en insats ska genomföras dokumenteras i en genomförandeplan. Nya socialtjänstlagen ställer tydligare krav på planering och dokumentation av insatser, och genomförandeplanen är ett viktigt verktyg för att uppfylla dessa krav. Genomförandeplanen finns för att säkerställa att insatserna utformas utifrån individens behov och önskemål- samt att insatserna följs upp och utvärderas.

Vid öppenvårdsinsatser upprättas genomförandeplanen av utföraren tillsammans med den enskilde.

SIP - samordnad individuell plan

Om en enskild har behov av insatser från både socialtjänsten och från hälso- och sjukvården, ska kommunen tillsammans med regionen upprätta en individuell plan (SIP). Planen ska upprättas när den behövs för att den enskilde ska få sina behov tillgodosedda. Den enskilde behöver samtycka till att planen upprättas. Både socialnämnden och regionen kan initiera en SIP, men det är den enskilde som bestämmer vilka aktörer som får sammankallas till mötet. Arbetet med planen ska påbörjas utan dröjsmål.

I planen ska det uppges;

- vilka insatser som behövs
- vilka insatser respektive huvudman ska svara för
- vilka åtgärder som vidtas av någon annan än kommunen eller regionen
- vem av huvudmännen som ska ha det övergripande ansvaret för planen.

Uppföljning

Skyldigheten att dokumentera regleras i 14 kap. 3§ i ny socialtjänstlag. Av den bestämmelsen följer att handläggning av ärenden ska dokumenteras och en systematisk uppföljning ska ske av pågående insatser. Uppföljningen riktas gentemot uppställda mål och dokumentera hur de påverkar enskilda brukare och grupper. Dokumentationskravet i samband med genomförandet av insatser avser omständigheter och händelser av betydelse. Dokumentationen förs i verksamhetssystemet och uppföljningsdokument ska användas vid samtliga insatser. Vid behovsprövad insats har handläggare ansvar för dokumentationen och vid insats utan behovsprövning har utförare ansvar för dokumentationen.

Uppföljning av insatser syftar till att säkerställa att socialtjänsten arbetar effektivt och att insatserna ger önskade resultat, och den ska vara systematisk och löpande.

Brottsofferstöd

Socialnämnden har ett ansvar för alla som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående samt personer som är eller har varit utsatta för våld eller förtryck med hedersmotiv.

Socialnämnden ska samarbeta med polis och andra aktörer för att säkerställa att den enskilde får den hjälp som behövs.

Övrigt

Det egna ansvaret

Enligt 2 kap 2 § SoL ska socialtjänsten inriktas på att utveckla enskildas och grupper egna resurser och samtidigt beakta den enskildes ansvar för sin och andras sociala situation. Socialtjänsten får aldrig ta över ansvaret från den enskilde, utan arbetet ska inriktas på att den enskilde i möjligaste mån behåller ansvaret eller tar tillbaka ansvaret för den egna situationen. Hjälp och stöd syftar till att stärka den enskildes förmåga till ett självständigt liv. Till socialtjänstens uppgifter hör dock att på olika sätt försöka motivera den enskilde att ta emot hjälp och stöd. Hjälp och stöd ska anpassas till den enskildes aktuella förutsättningar och behov. Det är även väsentligt att ur ett helhetsperspektiv beakta ekonomisk hushållning för kommunen.

Samtycke

Samverkan utifrån personens individuella behov kan behövas mellan medarbetare inom förvaltningen, Region Örebro Län eller andra myndigheter. För att få lämna ut information eller inhämta information om enskilda som är i behov av insatser behövs ett samtycke. I vilket syfte ett samtycke har inhämtas ska dokumenteras, dessutom ska det framgå

- vilka andra myndigheter som får kontaktas
- om och eventuellt när närstående får kontaktas
- vilka sakkunniga och referenspersoner som får kontaktas

Kommunens ansvar för medborgare

Ansvarsfördelningen mellan kommuner regleras under 29 kap SoL

För de flesta personer är bosättnings- och vistelsekommunen en och samma kommun.

Bosättningskommunen ansvarar för insatser till den enskilde oavsett om den enskilde vistas i bosättningskommunen eller tillfälligt i en annan kommun. Ansvaret omfattar att utreda behov, besluta, verkställa och finansiera de insatser som den enskilde behöver. Detta ansvar gäller även om behovet av insatser endast föreligger när den enskilde vistas i vistelsekommunen.

Den enskilde avgör själv vilken kommun som är bosättningskommun när

- den enskilde har en starkare anknytning till en annan kommun än den kommun som den enskilde är stadigvarande bosatt i
- den enskilde saknar stadigvarande bostad, oavsett om den är folkbokförd där eller inte.

En vistelse i en annan kommun kan leda till att bosättningskommunen ändras, beroende på den enskildes avsikter. En kommun som anser att ett ärende ska flyttas över ska begära det hos den andra kommunen. Ärendet flyttas då över om den enskilde har starkast anknytning till den andra kommunen och det med hänsyn till den enskildes önskemål, hjälpbehovets varaktighet och omständigheterna i övrigt framstår som lämpligt. En begäran ska vara skriftlig. Den andra kommunen ska skriftligen och utan dröjsmål meddela sin inställning.

Brådskande situationer

Situationer kan uppstå oväntat och oförutsett och då har vistelsekommunen ansvar för utredning, beslut, verkställighet och kostnader för de insatser som behövs omedelbart. Praxis har utvecklats för hur brådskande situationer bör tolkas. Vilka insatser som kan komma i fråga beror på förhållandena i det enskilda fallet.

Oklart vem som är ansvarig

Om det är oklart vilken kommun som är ansvarig för den enskilde är det alltid vistelsekommunen som ansvarar för insatser. Det kan handla både om akuta insatser och om andra insatser. Först när det är klarlagt att en annan kommun har ansvar, begränsas vistelsekommunens ansvar.

Akut nödsituation

Personer som inte bedöms ha hemvist i en kommun där de tillfälligt vistas har bara rätt till insatser för att avhjälpa en akut nödsituation som inte går att lösa på annat sätt. Vad som är nödvändigt stöd för att avhjälpa en akut nödsituation måste socialtjänsten bedöma i varje enskilt fall.

Ej verkställda beslut

Nämnden ska rapportera till IVO (Inspektionen för vård och omsorg) de beslut som fattats med stöd av 11 kap 1 § SoL;

- En individuallapp för varje gynnande beslut som inte verkställts inom tre månader.
- En individuallapp för varje avbruten verkställighet som inte verkställts på nytt inom tre månader.

Ansvar för detta har systemansvarig och handläggare behöver bistå med nödvändiga uppgifter.

Jäv

Jäv är en situation där en person har en sådan intressekonflikt eller en annan särskild relation till ett ärende att det kan inverka på deras omdöme eller beslut. Den som känner till att de kan vara jäviga ska självständigt meddela arbetsledning och avstå från att delta i all handläggning.